

vota, poletne dni je bil navadama polečen, pokrival ga je črni slamnati klobuk, in tako napravljen je pisaril v poletnem času, svetila mu je tudi večkrat pintna steklenka rujnega vinca na pisni mizi kakor krepilo. Muhar, bivši modroslovski učitelj v Gradcu in nemški zgodovinar, érteči vse, kar je bilo slovenskega, znan kot najhujši slovenozder, od K. šaljivo imenovan Fliegenmann, ni mogel pregoreti, da je K. na videlo prinašal dične zgodbe slovenskih prededov, da je dokazoval nekdanjo slovenskost gornjega Štirskega, da je spodbijal Muharjeve krive resnitve, Muhar pa ni mogel pobijati Kr., ne vede slovenski. Iz tega edinega vzroka počel se je učiti slovenščine, toda pomnež v sivih in serih letih je rjav in ne drži stalno, zato je v kratkem slovo dal slovenščini, ter druga ni mogel, nego psovati slovenske modroslovce. Nemške sirote! toliki slabeži ste, nas pa silite, da požiramo vaše rogljače!

(Konec prihodnjič.)

Pod Lipo.

Podučevni in vgodni pogovori.

Osebe: Ljubomir učitelj v penziji in kmetovavec, Semenko, župan v Ribjivasi, Debelko kovač, Igljč krojač (žnidar), Blagotič in Pelinič kmeta in srenjska svetovavca; kmeti, kmetinje, točarica.

V krmi: Debelko (*sedi pri mizi ima pred seboj maselček vina in košček pšeničnjaka. Točarica sedi pri peči.*)

Semenko (*nastopi, se strese od mraza in si tere roke.*)
Strašen mraz spet danes!

Debelko: Saj pa je tudi zdaj čas za njega, bolje da dojde zdaj, ko da bi došel spet mesca maja in nam odnesel polovico ali še morebiti več zlahitnega vinca in mnogo drugega živeža. — To imate, gospod župan, (*mu da kupico vina*) izpite ga in si zakurite ž njim v želódcu in mraz bo k malu pri čuku.

Semenko (*vzeme kupico in malo popije*). Lepa hvala sosed, saj pa res ni po norcu.

Točarica (*stopi k županu in ga pita*). Kaj boste zašafali, gospod župan?

Semenko: Hodi k čuku s tvojim „kaj boste zašafali,“ kaj ne moreš reči, kaj hočete? če drugače ne veš, tvoje nesramno nemškutarenje me še bo celo iz vaše krme pregnalo. Prinesi mi maselček naj boljšega, kterega imate.

Točarica: Tako seidle fireigarja?

Semenko (*zlo jezno*). Hodi k šmencu ti fireigarca ti! (*Točarica odide*). — Tako daleko smo že došli, da je vsaka dekla že ponosna na to, če more vpletati v naš lep slovenski jezik kako nemško besedico, če jo ravno krivo izgovarja; pa samo počakajte, to mora spet vse drugače biti; če Bog da, se bo tako smetje spet celo iz slovenskega jezika iztrebilo. — Jaz sicer čislam nemški jezik in tudi vsakega drugega, kajti nam je v današnjih časih res potreben, in sem zato celo za to, da se ga vsaki, ki ima priložnost tudi naj nauči, ker „kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš“ pravi pregovor, ne morem vendar trpeti, da se njegove besede mešajo med slovenskega. Ali ne bi bilo smeha vredno, če bi Nemci začeli slovenske besede v svoj jezik vpletati? Sicer so tudi Nemci zlo ponosni s tem, če morejo francoske besede v svoj jezik vplesti in mislijo, da s tem kažejo veliko izobraženost, učenost in Bog ve kaj; pa naj oni imajo, kar hočejo, mi hočemo čisto slovenščino. Res sicer je, da se tudi v našem jeziku nahajajo mnoge grške in latinske besede, p. apoteka, telegraf itd. ktere so naši bratje Hrvati že tudi začeli iz svojega jezika trebiti, pa po mojem mnenju take besede tudi lahko ostanejo, ker se tudi v vseh drugih evropskih jezikih nahajajo in so že tako rekoč vdomačene.

Debelko: Kaj pa je telegraf?

Semenko: Hrvati pravijo brzozjav t. j. kar brzo, t. j. hitro javi, naglasi.

Debelko: Kako pa to gre, da se po tistih strunah, ktere sem tam v Ptujju videl po kolikih napete, besede nanzanjajo?

Semenko: Moj dragi to gre tako — no viš — tako (*med tim ko Semenko premišljava stopijo v sobo: Ljubomir, Igljč in še mnogi drugi kmetje, vsi se pozdravljajo in prej že nasoča ponudita prihodnikom kupice z vinom.*)

Semenko (*učitelju*). No gospod učitelj povžite ga malo in po tem me spravite iz zadrege.

Ljubomir (*popije malo*). V kaki zadregi pa ste g. župan?

Semenko: Debelko me je ravno pital, kako se telegrafira in moram reči, da tega sam ne vem.

Ljubomir: Moj dragi, to se ne da tako hitro razložiti, če vendar hočete to vedeti, vam ob svojem času pri meni doma rad to na tanko razložim. Dojdite zatoraj vsi k meni, kteri želite kaj takega znati, jaz vam bom iz srca rad vse razlagal, kar vem.

Vsi (*soglasno*): Prosimo, prosimo!

Ljubomir: Dobro, dojdite vsake 14 dni ali vsak teden, kakor vam je ljubo k meni, po zimi se bomo pogovarjali pri topli peči, poletu pa pod mojo veliko lipo.

Semenko: Lepa hvala g. učitelju, mi bodemo marljivo prihajali, vi pa nam boste marsiktero besedico in stvar razlagali, ktere ne zastopimo in te pogovore bomo imenovali: Pod lipo.

Ljubomir: Povejte še drugim kmetom, kteri se hočejo vdeležiti, vsi mi bodo prav prijetni. Če vas bo več prihajalo, ljubše mi bo in če vam je prav se prvokrat snidemo taki po novem letu.

Vsi (*se mu priklanajo in obljubijo, da bodo marljivo prihajali. Igljč (pa vpije)*). Bog živi častitega gospoda Ljubomira. — Živel! (*odidejo*.)

Gospodarske stvari.

Trsoznaustvo

(Dalje.)

Vrednost. Rjavi burgundec je na francoskem v Burgonji in v Šampanji doma, tudi na Renu je vdomačen in da izvrstno prijetnosladko vino, naj boljše za primešanje slabejemu; v zalog je traminec in rizlec boljši. Trs obstane skoraj v vsaki legi in zemlji, listje rano odpada, in rožje hitro dozarija in je v zimskem in spomladnem mrazu trpeče. Vsaka izreja in rez mu je prav, vendar naj boljše je nizko izrezan, kratko s nekajimi biki ali locni rezan. Bolj stari trs je prav rodovit, v cvetu obstoječ, in rano zori, zato je prilichen v take lege, kder drugo nerado dozarija.

Št. 66. Burgundec pepelnati, (stahlgrauer Ruländer, lat. vit. clavena cinerea).

Jagode bolj rdečerjave, bolj pepelnate, drugače vse enak prejšnjemu.

Št. 67. Burgundec črni, schwarze Burgunder, schwarze Klevner, Champagner, Klebroth, Frühblau, Gutblau, Augustiner, francosko: Franc-Pineau, bon plant, Rajsien de Bourgogne, Novien, itd. laško: Pignola; znabiti kranjska pinjela, lat. Clavenia nobilis, Vit. vinifera var. burgundica.

Trs, listje in skoraj vse enako rjavemu burgundcu, samo listje postane v jeseni bolj rdečkasto ali samo rdečemarogasto, in jagode so bolj temnomodre, naduhane, s belimi brazgotinami.

Vrednost. Ravna se z njim, kakor s prejšnjim rjavim, le to velja več, da je modri burgundec prva skoraj edina trta za zlahno rdeče vino in je v resnici kralj rdečih vin, zato, ker še v slabi legi in pozni jeseni dobro vino da, in ker prej zori, se naj za se sadi; za črno vino mora grozdje prav zrelo, jagode že zgrbančene biti, in z mešički zavreto da tisto zlahno kapljico, na katero Nemeec poje: „Der Kaiser allein, trinkt Burgunderwein!“; tudi belo vino da ravno tako dobro in na francoskem delajo šampanjec (penino) iz njega.

Štev. 68. Burgundec modri ali Arbste, (blauer Arbst) ima blizo tista imena kakor prejšnji trije, lat. Clavenia tenuicorma.

Razloči se od črnega ali rjavega burgundca po manj narezanem, bolj ravnem okroglem listju z debelo in bolj kratko petljo, posebno tudi po debelem receljnu in ker pozneje zori. Je bolj rodovit, da močno vino, in se priporočuje kakor prejšnji.

Štev. 69. Burgundec rdečelistni ali morlinec modri, (blaues Möhrchen), ima mnogo imen, kakor prejšnji burgundci, se tudi od teh malo razloči, post: listje postane že julija rdečkasto, v jeseni celordeče, ima žoltzelene, svetle žile, grozdje je rahlo, trta manj rodovita, ker se v cvetu rada smodi, zato je zadosti o njem.

(Dalje prihodnjič.)

O nasoljenju svinkega mesa.

Ker je došel čas, v kterem se navadno koljejo svinje, je naša dolžnost, da kratko opomnimo, kako umetni gospodarji